

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Cardinales

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Ira Palatius in 4 distinctione 24 quaestione. 2. Et Baldellus tomo 1. lib. 5 disputat. 7. numer. 11. ait, Cardinalatum non esse de iure divino, quia non habetur in sacris Litteris, neque est traditio de hoc. Ex quo infert Palatius, Pontificem posse Cardinales extinguere, sicut extinguere potest Patriarchas, & Episcopos, quia in iure humano potest dispensare. Verum Ugonius de Consiliis fol. 59 column. 3 §. 4. Alban. de Cardinal. quaestione. 5 & alii tenent, Cardinalatum esse de iure divino ex cap. per venerabilem, qui filii sint legitimi, §. rationibus, ubi Summus Pontifex ait, eos adumbratos fuisse in Sacerdotibus generis Levitici: Et ex cap. fundamenta, de elect. in 6. §. decet. Deinde, quia Cardinales videntur successisse 72. discipulis Domini, Apostolorum coadjutoribus, sicut Cardinales sunt Papae Consilarii. Et tamen, quia 1. Regum 2. dicitur: Domini enim sunt cardines terra, & profuit super eos orbem. Ex quibus Cucus lib. 2. titul. 4. numer. 52. & alii docuerunt, Summum Pontificem non posse Cardinales extinguere. Sed prima sententia est communis, & tenenda, part. 5. tract. 2. resol. 2.

Quiduid
aliqui di
cant.

Cardinalatus
que expirat
per matrimonium
ratum.

3. Cardinalatus expirat per matrimonium contractum per verba de praesenti, tanquam dignitas Clericatus annexa. Ita Ricciullus de iure pres. lib. 7. cap. 3. numer. 16. qui observat id nostris temporibus contigisse, part. 5. tract. 2. res. fol. 39. in fine.

Cardinalis
creatur non
amittit di
gnitates ma
iores, quae à
Cardinalatu
non abhor
rent, ut Epi
scopatum,
&c.
Amittit ta
men Canonica
tum, &
similia.

4. Ad Cardinalatum electus non amittit Patriarchatum, Episcopatum, Abbatiam, Prioratum, & alia beneficia, quae dignitati Cardinalatus convenire videntur: amittit tamen Archipresbyteratum, Archidiaconatum, Canonatum, & similia beneficia, quae, praeterquam quod residentiam in choro requirunt, non conveniunt dignitati Cardinalatus, cum illa habentes habeant locum post Episcopum. Ita Azor. Extatque de hac re decretum Sixti V. sub die 16. Martii 1588. quod incipit Sanctissimus, part. 5. tractat. 2. resolutione 11.

5. Ut conjugatus ad Cardinalatum promoveatur, satis est, quod uxor maneat in saeculo voto castitatis adstricta, sive senex sit, sive juvenis; id quod sufficiens est ad Ordines sacros suscipiendos, ut tradit Pontius de matrimonio lib. 7. cap. 25. numero 7. textus verò cap. sanè de convers. conjug. loquitur tantum de iis, qui promovendi erant ad Episcopatum, & cum sit poenalis, non debet extendi. Ita Sanchez, de matrimon. tom. 2. lib. 7. dub. 41. numer. 4. contra Manfredum de Cardin. de off. 213 & alios part. 5. tract. 2. resol. 39. & olim part. 4. tr. 4. resolut. 129. in fine.

Promoveri
autè potest
etiam conjugatus,
uove manente in
saeculo cum
voto castita
tis, etiam si
si juvenis.

CARDINALES.

1. Cardinales ex Laudensi de Cardinal. quaestione. 62. & aliis non includuntur in generalibus constitutionibus Pontificiis, imponentibus censuras & poenas, nisi exprimantur. Nam Summus Pontifex, volens Cardinales comprehendere in constitut. cap. 1. de Schismat. in 6. illos expressit. Ad secundum castrum in l. final. in princ. ff. de verbor. signif. & alios includuntur. Sanctarellus tomo 1. quaest. 2. numer. 28. distinguit. Si in constitutione prohibetur aliquid de natura sua malum, includi, si secus, non includi, & constitutionem latam in favorem animarum, cum sit favorabilis, debere extendi etiam ad Cardinales.

Cardinales
autè quibus
constitutio
nibus poena
libus se
necantur?
Triplex opi
nio.

Si prima opinio est probabilis, bene docet Germonius de sacram. inmundis. lib. 3. cap. 6. numer. 56 & alii, Cardinales non comprehendi sub censuris latis contra transgressores legum pontificiarum, nisi de illis fiat expressa mentio: & sic non comprehenderentur in censura contra legentes libros haereticorum ex 1. Can. Bull. Coen. quod etiam procedit in tertia sententia, quia legere libros haereticorum aequum est naturaliter malum. Sed communis opinio est contraria. Et Filliuc. tomo 3. tractat. 44. cap. 3. numer. 79. ait, comprehendi in Paulina Ambitiosa, quamvis non exprimantur.

manetur. Vide Azorium *tomo 1 lib. 5 cap. 11* *quast. 5* & Baldellum *tomo 1 lib. 5 disputat. 42 numer. 4 part. 5 tractat. 2 resol. 16* & Bonac. *tom. 3. disput. 2 quast. 3 punct. 31 numer. 16* & Dicastillus *de justit. lib. 2 tractat. 1 disputat. 5. dub. 1. num. 236.* afferunt comprehendunt in Bulla Gregorii XIII. *de datis, & promissis.* Sed licet horum sententia sit tutior, & probabilior, non audeo tamen damnare contrariam, quam tenent Molina, & Navarrus, tamquam improbabilem, *part. 7 tr. 4. resol. 7*

Et an tenentur regulis Cancellariarum

2 Azorius *tractat. 1 lib. 5. cap. 11 quastion. 5* & alii tenent eum prima sententia supra allata, quod Cardinales non comprehenduntur in regulis Cancellariarum, quæ sunt odiosæ; cum in illis non exprimantur. Sed Gonzalez *in reg. & Can. gloss. 24 numer. 15. tradit,* in aliquibus ex dictis regulis includi, & Fillucius *tomo 3. tractat. 44. cap. 3 numer. 79.* includi in regulis Cancellariarum de vitanda fraude, *part. 5 tractat. 2. resol. 17*

Certe non tenentur sententia suspensionis, & interdicti.

3. Cardinales non includuntur in sententia suspensionis, & interdicti late à Summo Pontifice. Et hoc ex cap. *quia periculosum, de sentent. excommunicat. in 6.* qui textus, quamvis loquatur tantum de Episcopis, à DD. tam extenditur etiam ad Cardinales; quia in suis Titulis habent jurisdictionem Episcopalem *part. 5 tractat. 2. resol. 46.* Unde, & propter eorum dignitatem, privilegia Episcoporum fere semper ad ipsos extendi debent. Ita Laman *lib. 1 tractat. 5 part. 3. cap. 2 numer. 1.* & Manfredus *de Cardinal. decis. 214* ait nominatim, Cardinales gaudere sex privilegiis Episcoporum expressis in cap. *fin. de privi. in 6. part. 5 tractat. 2. resol. 48*

Ne solvere decimas, quando exiguntur pro bullo in infidelis.

4 Cardinales, ait Bellonius *de subsid. Charit. quastion. 66.* teneri ad decimas, quando papa illas exigit in subsidium contra infideles. Quia hæc dispositio, cum sit de bono fidei, est favorabilis, ex cap. *2 de convers. infid.* ac proinde debet ad Cardinales se extendere. Sed contrarium teneo cum Romano

conf. 493. Quia Cardinales ex mente multorum relata *num. 1.* non comprehenduntur in generali constitutione Papali, nisi exprimantur. Ad arguendum Bellonii respondet Moneta *de dec. cap. 9 quast. 3 numer. 110 part. 5 tract. 2. resol. 68*

Item non tenentur legibus can. de multa, & de non habendis pluribus beneficiis.

5. Cardinales non tenentur legibus *cap. de multa, & extravagan. de prebend. prohibentibus,* duo, aut plura beneficia simul habere, secundum Barbatiam *de Cardinal. quast. 12. numer. 6.* contra Abbatem in cap. *bona mem. de postul. & alibi.* Quia, cum invigilent regimini Ecclesie universalis, cuicumque Ecclesie servire dicuntur, ac proinde plura beneficia percipere possunt. Et alioqui constitutiones Pontificie non comprehendunt Cardinales, quando non nominant. Sed, stando etiam in contraria opinione, adsunt multe cause, quæ Cardinales excusant à retentione plurium beneficiorum de Summo Pontificis Indulgentia. Nam id ipsis conceditur in *Extravag. Excrabulis, de preb.* Et præterea in ap. *multa, de preb. dicitur,* quod, si quis sit doctus, fama, industria, & prudentia clarus; cujus diligentia maximè utilis esse credatur, possunt ei conferri plura beneficia, quia Ecclesia talis viris indigere videtur: sicut, quia Princeps egregius, & strenuis militibus indiget, solet eis majora præbere stipendia. Sanè, ob splendorem, & excellentiam personarum, à rigore legum recedi potest, *l. ad bestias, ff. de pœnis.* Ita Azorius *tom. 1 lib. 4. cap. 3 quast. 4. part. 5 tr. 2. resol. 41*

Et si tenentur multis de causis dispensari possunt.

Cardinales an possint succedere in feudis

6. Cardinales, secundum Barbatiam *de Cardinal. quastion. 5. numer. 13* non possunt succedere in feudis. Quia in jure circa hoc non invenitur privilegium. Sed Germonius *de sacram. imm. lib. 3 cap. 6. num. 66.* ait, posse. Quia alioqui Cardinalatus afferret eis detrimentum. Et idem Cardinales in tali casu admittuntur ad serviendū per substitutū, ut docet Jason *lib. 4 conf. 119 part. 3 tract. 2. resol. 70.* Liberantur tamen eo ipso à patria potestate, sicut liberantur Cõsilia-

Et sint pariter subditi

rii Regum, & Imperatorum. Ita Cocchus *instit. can. 2. tit. 4. num. 87. part. 5. tr. 2. resol. 32.*

An presen-
tari possint
ad beneficia
jurispatro-
natus?

7. Cardinales secundum Vivian. *prax. jurispatr. lib. 6. cap. 10. num. 38.* presentari possunt ad beneficia juris patronatus, licet ex Abbate, *in c. Ecclesia vestra, de elect. num. 3.* non possint Episcopi, *part. 5. tr. 2. resol. 15.*

Et testari de
bonis Cardi-
natus ad
libitum?

8. Cardinales videntur Barbatix de *Cardin. quasi. 4. numer. 7.* non posse de licentia Papæ testari de bonis perceptis ex Cardinalatu ad libitum: quia, quod extranei non præferantur Ecclesiæ, videtur esse de jure diviatio, in quo Papa dispensare non potest. Posito autem, quod possint, hanc potestatem limitandam esse ad benemeritos, vel ad pias causas, seu eleemosynas. Sed Azorius *tomo 2. lib. 4. tractat. 3. quaestiones 6.* absolute affirmativam sententiam tenet; quia hæc bona non dantur Cardinalibus ratione Ecclesiæ, vel beneficii Ecclesiastici, sed ratione muneris, & officii, quo funguntur apud Papam. Sed in hoc attendenda est consuetudo Romanæ Curix. *part. 5. tractat. 2. resol. 50.* Et quidem Azor. *9. 12. refert, Papam solere concedere hanc facultatem, etiam in usus non pios. Ibid. ref. 54. in fine.*

Et more mi-
litari?

9. Cardinales secundum Jason, non possunt testari more militari, quia hoc privilegium militibus conceditur, tamquam simplicibus & ignatis in jure, quod in Cardinalibus non procedit. Sed Albanus, & alii docent, Cardinales testari posse instar militum. Quodnam sit privilegium militis in testando, require infra *V. Testamentum, n. 1. p. 6. tr. 2. ref. 15.*

Cardinales
habentes fa-
cultatem tes-
tandi, adhi-
bere possunt
duos tantum
testes.

10. Cardinales habentes à Papa facultatem testandi, censentur dispensari in forma juris civilis, & teneri solum ad formam juris canonici. Ita Germonius de *Indulgent. Cardin. §. quod tu Romanum, numer. 22.* Unde possunt adhibere duos, aut tres testes juxta cap. *cum esset relatum, de testam. quamvis jus civile requirat septem, par. 5. tract. 2. ref. 32.*

Et si condito
testamento

32. Quod si condito testamento, non moriuntur, posse iterum testari, ita Azo-

rius *tomo 2. lib. 4. cap. 3. quaestiones 10.* quia facultas non expirat per primum testamentum, donec testator moriatur; nondum enim est ultima voluntas. Ita ille contra Cocchum, *instit. Canon. lib. 2. tit. 4. numer. 90. p. 5. tract. 2. resol. 55.* contra quem ait Megalius V. *Cardinalis, numer. 10.* Cardinales prædictos testari posse post mortem Pontificis, à quo licentiam habuerunt. Nam talis facultas conceditur pro tempore mortis ipsius testantis, quando potissimum servit. *part. 5. tract. 2. resol. 54.*

non moriun-
tur, iterum
testari
possunt.

Etiam de-
functi Papa,
qui dederat
facultatem.

11. Cardinales in patrimonialibus divites, possunt nihilominus vivere de redditibus Ecclesiasticis. Ita Barbatia de *Cardin. quaestiones 6.* Qui addit, posse, & debere familiam suam honorabilius vestire, quam Prælati inferiores. Et bene etiam ait Germonius de *sacr. immunit. lib. 3. cap. 6. numer. 71.* mirum non esse, quod ad tantam dignitatis amplitudinem, gravitatem, & auctoritatem retinendam, vario, & sumptuoso ornatu in vestibus, familiæ, ædibus, uti eos oporteat, *p. 5. tr. 2. ref. 38.*

Cardinales
divites de
bonis pater-
ni, possunt
nihilominus
vivere de
redditibus
Ecclesiasticis.

12. Cardinales possunt habere privatum carcerem ad familiares coercendos; quia habent facultatem illos judicandi privative quoad alios. Et hoc ex consuetudine, ut ajunt Clarus *prax. libr. 5. §. fin. quest. 66. numer. 32.* Pereira de *manu. Reg. tom. 1. cap. 10. num. 13.* & alii, contra Bonac. *tom. 3. disp. 1. quest. 16. punct. 3. numer. 7.* Nam alioqui privatum carcerem tenens punitur poena capitis. Item Cardinales possunt habere familiam armatam. Ita Jacobatius de *Concil. libro 1. fol. 38. column. 1. litt. B. part. 5. tract. 2. resol. 25.*

Cardinales
habere pos-
sunt privatum
carcerem
pro familia-
ribus.

Et familiam
armatam.

13. Cardinales possunt sibi eligere confessarium pro se, & familia; vel ex cap. *final. de poenit. & remiss.* vel ex consuetudine. Ita Ochagavia de *Sacrament. tract. 2. quest. 36. numer. 15.* Neque talis facultas expiravit per Tridentinum, ut tenet Azorius *tomo 2. lib. 4. cap. 3. quest. 16.* Nam Naldus *summ. V. Cardinalis, num. 8.* & alii, eam ipsis tribuunt post illud. Et declaratio Cardinalium, quam citat Azorius, non est authentica. Idem posse

Item possunt
sibi eligere
confessarium
pro se, & fa-
milia.
Etiam post
Tridentinum.

posse eorum familiares de eorum licentia, dicemus infra V. Cardinalium familiares, num. 1. p. 5. tract. 2. ref. 10.

Et celebrare in itinere vel celebrare facere cum aliarum portatili, Et concedere Indulgentiam 100. dierum

14. Cardinales possunt in itinere celebrare, & celebrari facere cum altari portatili; & ante auroram vel post meridiem. Ita in 4. dist. 13. quast. 2. art. 2. & Alzedo de prest. Episc. part. 2. cap. 13. numer 13. part. 5. tract. 2. resolut. 77. Item concedere possunt Indulgentiam 100. dierum Ita Præpositus in 3. par. quast. 4. dub. 4. num. 38. Puto autem, id habere ex consuetudine, ut ait Navarr. notab. 2. quæ secundum Villalobos t. 1. tract. 26. diff. 5. num. 10. confert potestatem etiam ad Indulgentias; vel ex tacita licentia Summi Pontificis, ut tenet Du Vallius in part. 2. de Indul. quast. unic. art. 9. concl. 4. part. 5. tr. 2. resol. 6.

Cardinales non possunt ingredi monasteria monialium nisi in casu necessarios.

15. Cardinales ante Bullam Greg. XIII ingredi poterant Monasteria monialium, secundum Campanili diu. jur. can. rubr. 12. cap. 17. num. 39. Sed hodie hæc opinio non subsistit: quia in Bulla expressè prohibentur ultra casus necessarios; part. 5. tract. 2. ref. 10.

Cardinales non tenentur impedire promotionem minus digni ad Episcopatum

16. Cardinales secundum Paleottum de sacro Consist. par. 4. quast. 1. non tenentur impedire nominatum à Pontifice pro Episcopo, si alium digniorem arbitrentur; quia ad eorum officium non pertinet, aliquem ad Episcopatum propriè admittere, sed tantum, cum à Papa requiruntur, & consuluntur, fidele responsum præstare, tamquam Consiliiarii per c. fundamenta, §. decet, de elect. in 6. part. 5. tractat. 2. resol. 21.

Nec tenentur semper in Consistorio veritatem profiteri

17. Cardinem ait Albanus de Cardin. qu. 10. semper, & in quocunque casu veritatè in Consistorio profiteri debere; quia collegiales in his, quæ ad universale commodum pertinent, ex vi officii sui tacere non possunt, ex cap. de his, quæ fiunt à major. par. cap. quod si in Collegiis simplicibus verum est, multò magis procedit in hoc Senatu, qui longè majoris est ponderis; quia minus peccatum, & minor pœna; major est in majore ex gloss. in cap. 2. ver. Sacerdotales de off. deleg. in 6. Neque obstat, quod si major Collegii pars contrarium approbat, Summa Diana.

vana foret Oratio Nam confidere debet, quod, invictè veritatem proferens, alios quoque in suam sententiam trahet. Veritas enim omnia vincit, cap. cor. suctudo 8. distinct. Sed placet in hac re distinguere cum Azorio tr. 2. lib. 4. cap. 3. quast. 17. Vel id, quod in Consistorio proponitur, & certò, & evidentè contra commune bonum Ecclesiæ, & tunc tenetur veritatem dicere, quamvis odium pariat. Aut res est dubia, & tunc, si contrariam sententiam consuluisset major pars, & ipse aut certò, aut saltem bona fide, intelligat, suam sententiam, nil profuturam potest tacere: quia in dubiis aliorum consilium prudenter sequimur. p. 5. tr. 2. ref. 49.

Nisi detur mandatum esset contra commune bonum Ecclesiæ Vel in dubio de hoc major pars non censuisset oppositum.

18. Cardinales habent jus præsentia, & judicii in Conciliis, quamvis non sint Episcopi. Ita Alava de Concil. part. 1. cap. 6. num. 2. ex DD. communi. Primò, qui habentur tamquam Senatores, Consules, & Patritii Urbis. Secundò, quia in suis Titulis habent jurisdictionem Episcopalem. Tertio, quia sicut Episcopi, Apostolorum loco succedunt, assistentes Pontifici, ut à Christo. Vide Turcrematam apud Perez in Pentateuch. tract. 5. dub. 3. cap. 8. Quartò, quia sunt peculiare Papæ Consiliiarii, assessores, & cooperatores, ex Bonifac. VIII. Quintò, quia sunt Papæ specialia membra, ipsiq; inviscerati. Et tandem, quia, ut ait Hostiensis, major unio, & identitas est inter Cardinales, & Papam, quàm inter Papam, & Episcopos.

Cardinales habent suam præsentiam & judicium in Concilio, quàmvis non Episcopi.

Neque obstat, quod eorum jurisdictiono non excedat limites Ecclesiæ titularis. Nam suis consiliis toti Ecclesiæ consulunt, & prospiciunt; unde Ecclesiæ Cardinales dicti sunt. Vide Lotharium de benef. tomo 2. lib. 1. quast. 8. num. 49. & Turcrematam, part. 5. tractat. 2. resolut. 3.

Possuntque in extrema necessitate Concilium congregare. Quod foret quidem magna auctoritatis, & venerabilis.

19. Cardinales in aliquo casu possunt secundum Albanum de Card. q. 42. pri. vil. 14. convocare Concilium. Sed hoc procedit in extrema necessitate, maxime totius communitatis, quæ esset potior omni jure positivo. Et tale Concilium esset quidem venerabile

Non tamen legitimum, & perfectum

P & ma

& magnæ auctoritatis, utpote jure congregatum ad subveniendum extremæ necessitati Ecclesiæ: non tamen legitimum, & perfectum; Nam legitimatio Concilii generalis est propria Summi Pontificis, etiam in casu, quo in Concilio agendum esset de ipsius Papæ incapacitate, ex cap. Concilia, dist. 17. Ita Perez Pentateuch. fid. tract. de Concil. c. 8 par. 5 tr. 2 ref. 62

Mortuo autē Papa non possunt leges condere & alia jurisdictionalia facere.

Nisi quoad expressa in Cleu. [De Romanis de elect.]

Et dare Reverendas.

20. Cardinales secundum Henriquez lib. 15 cap. 8 num. 2. mortuo Papa, possunt leges condere, & alia jurisdictionalia facere. Nam Sedes Apostolica nunquam moritur, can. liberi, 12. quæst. 2. ca. si gratiosa de rescrip. in 6. cum semper retineat proprium Ecclesiæ caput, qui est Christus. Unde mortuo ejus Vicario, universa jurisdictionis manebit apud Cardinales, sicut mortuo Prælato, jurisdictionis manet penes Collegium, cap. his, qui de majorib. obed. Sed contrarium dicendum est cum Abbate in c. cum se, n. 12. aliis ex Clem. ne Romani, de elect. Nam ubi permittuntur solum Cardinalibus, in tali casu, quæ conceduntur, in cap. ubi periculum de elect. in 6. quæ scilicet pertinent ad electionem Pontificis, ad defensionem Ecclesiæ, & imminuentibus periculis obviandum, & quod in reliquis non se intromittant. Item ex Constitut. Pii V. quæ incipit. In eligendis. Sed ex prædicta Clementina apparet, quod Cardinales, mortuo Papa, possunt primò facere provisiones, & ordinationes necessarias pro conservatione alicujus Doci aut jurisdictionis Ecclesiæ periclitatis, aut omnes, aut duæ partes ex tribus. Secundò, excommunicare, & alias pœnas quascunque imponere ad coercenda flagitia, & seditiones; ac pro servanda quiete. Et ad eundem finem confirmare, mutare, & de novo eligere, & creare quoscumque officiales, etiam Gubernatorem Urbis. Tertio, administratores deputare, ut electio facilius expediat. Quarto, declarare Papam intrusum, illumque judicare, dum vacant electioni legitimæ, & similia, quæ ad electionis negotium pertinent. Ita Lavinius Variar. elucubr. tit. 3. cap. 3. numer.

37 Item non videtur eis prohibere dare Reverendas, Sede vacante, quia Tridentinum in jurisdictionem Sedis vacantis non videtur limitare, Ita Sanchez opusc. tractat. 2. l. 7. cap. 1. dub. 2. & num. 39 par. 2. tract. 2. resol. 9

21. Cardinali aliquid testanti in præjudicium tertii non esse adhibendam fidem ait Gloritus resp. 12 num. 84. Sed quidquid sit de jure, Decius in c. confirmatus, num. 9. de appell. & alii testantur de consuetudine Romanæ Curie, credendum esse Unde Farinacium, quæst. 63. à n. 58 & Decisionem Rotæ coram Rev. P. re Domino Damasceno die 5 Mart. 1618 aut posthumas Farinac. tom. 1. decis. 133 part. 1. num. 1. decis. 142 & decis. 293 part. 1. num. 1. & roma 2. decis. 630 & alias apud eundem. Laudensis de Card. quæst. 56. ait, quod testimonio Cardinalium creditur sine juramento Et Manfredus de Cardin. decis. 158 quod ei credendum sit de facto à Papa vivæ vocis oraculo, p. 5. t. 2. ref. 31

Cardinalis in credendum, si testanti in præjudicium tertii? Et an requiratur juramentum.

22. Cardinali confirmanti statutum de speciali mandato Sedis Apostolicæ creditur. Ita Sacra Rota apud Farinac. part. 2. decis. 339. Et Cardinali asserentise esse Legatum, creditur circa ordinariam potestatem, etiam si litteras non exhibeat. Ita Barbosa collat. in C. tomo 1. lib. 1. tit. 15. num. or. 5. part. 5. tract. 2. ref. 31. in fine. Cardinales de facto proprio deponentes faciunt plusquam semipleenam probationem. Ita Sacra Rota coram Coccino, dec. 19. num. 1. Et testantes ad favorem familiarem, faciunt magnum admiculum. Ita etiam Sacra Rota apud Farinacium, tomo 4. decis. 556 num. 9. Et multa fides tribuitur fidei simplici, & extrajudiciali Cardinalium sine juramento, quamvis non plene concludat. Ita etiam Rota coram eodem Coccino, decis. 4. n. 3. p. 5. tr. 2. ref. 93

Credendum esse Cardinali confirmanti statutum de speciali mandato.

Et si deponit in facto proprio facit plusquam semipleenam probationem.

23. Declarationes Cardinalium secundum Salaz. de legib. tract. 14. disp. 21. sect. 12. & alios, habent vim legis, & faciunt probationem necessariam, ac si essent Pontificis responsa; quia Cardinales habent auctoritatem à Papa declarandi, & respondendi, ut habetur in Bulla Sixti.

An Declarationes Cardinalium habeant vim legis? Varia opinionones.

Sixti.

Sixti V. *Septima in p. 2. Bullarii.* Et super dictas declarationes Papa statim dat breve, & Auditor Camerae monitorium in executionem ipsarum, easque Rota sine ulla controversia recipit, & amplectitur. Et tandem ita ipsa Sacra Congregatio declaravit cuidam Abbatisse Meilanensi apud Garziam de *benefic. tom. 1. in prefat. Villalobos in tom. 1. tract. 2. dub. 7. num. 5. Laymann lib. 1. tract. 4. cap. 7. §. 7. num. 28* & alii negant. Quia de ratione legis est, ut promulgetur, dictae verò declarationes numquam promulgatae fuerunt de mandato Pontificis. Neque dicas, declarationes non condere novum jus, sed antiquum declarare, ac proinde non egere promulgatione. Nam in dubiis sunt veluti novae leges. Ochagavia de *Sacr. tr. 2. quest. 40. num. 10.* & Torredianca *pract. jur. Eccl. lib. 14. cap. 9. n. 19.* ajunt, habere vim legis, si habeant has conditiones. Prima, ut pronuncientur, consulto Romano Pontifice. Secunda, ut sint solae declarationes, & interpretationes, minime autem dispensationes, restrictiones, &c. Tertia, ut exhibeantur in forma authentica solito sigillo, & subscriptione Cardinalis Praefecti, ac Congregationis Secretarii *part. 5. tract. 2. resol. 96.* Quod ultimum requiritur ex declaratione ipsius Sacrae Congregationis, ut faciant fidem, *p. 5. tr. 2. ref. 12. f.* Sed in *p. 1. tract. 10. ref. 19.* adhaererat opinioni Villalobos *f.* Ex his, ait Merolla *to. 2. disp. 1. c. 4. dub. 12. n. 175.* quod si adsint duae declarationes contrariae de eodem articulo, si utraq; facta est consulto Papa, standum est secundae; quia se habent, ac si ab eodem Papa emanassent, in quo casu secunda abrogaret primam: si verò tantum altera facta est de consensu Pontificis, illi standum est: si tandem neutra, libitum erit cuique, sequi, quam maluerit, sicut si essent duae opiniones probabiles, *tom. 96. citat. in fine.*

Corollarium

Causae Cardinalium decidende per Papam.

Et in dubiis standum pro Cardinali.

24. Lites, & causae vertentes inter Cardinales, decidendae sunt per Papam, privative quoad alios, appellatione remota ex Bulla Pii IV. *sub die 9. Januarii 1556.* Ita Barbosa de *jur. Eccles. lib. 1. num. 79. p. 5. tr. 2. ref. 23.* Si verò causa vertatur inter

Cardinalem, & alium, & jura sint ambigua, sententia ferenda est in favorem Cardinalis. Ita Cucchus *tit. 4. lib. 2. num. 1. c. 4. p. 5. tr. 2. ref. 78.*

25. In causis Cardinalium eorum familiares sunt testes idonei. Vide infra V. *Cardinalium familiares, num. 4.* Et Cardinales quidem Episcopi non possunt damnari, nisi convicti fuerint per 73. testes, Presbyteri non nisi per 74. & Diaconi per 27. ex cap. *Praesul. 2. questio. 4.* Ita Lorichius *theol. V. Cardin. §. 10.* & alii licet observent, id non esse in praxi, quando Papa contra eos procedit. Non posse autem damnari de delictis ante Cardinalatum commissis, asserit Barbosa de *Cardin. quest. 1. numer. 2. 10.* quamvis contrarium videatur tenere Laudenis de *Cardin. quest. 72.* An Papa in puniendo Cardinales, teneatur adhibere collegium, ut simul cognoscat, & judicet? Negat Clarus *prax. crim. 35. n. 12. p. 5. tr. 2. ref. 24.*

26. Offendentes Cardinales an incurrant in excommunicationem Bullae Coenae, an committant crimen laesae majestatis, & aliqua hujusmodi, vide sub V. *Bulla Coena, a. n. 10.*

27. Cardinales, si sint iudices delegati, an possint recusari ut suspecti, & an a sententia Cardinalium liceat appellare, vide V. *Appellatio, a. num. 6.*

28. Cardinales infirmi non possunt sanguinis missionem pati, siue expressa licentia Summi Pontificis, ubi commodum haberi potest. Ita Perez *Pentateuch. fid. tract. 3. dub. 3. cap. 8. num. 81.* & alii. Idque propterea, ut puto, quia sunt ipsi Papae inviscerati, *p. 5. tr. 2. ref. 33. in fine.*

29. Cardinales tempore Pontificis fuerunt 236. ut testatur Laudenis de *Card. q. 2.* Sed Sixtus V. stabilivit eorum numerum esse septuagenarium. Imò hunc numerum, non solum non esse transiliendum, sed neque aequandum, ubi pauciores sufficiunt, observat ex verbis Pontificis Paleottus de *Sacr. Consi. par. 4. qu. 1.* Rationem hujus numeri invenies apud Ildephontium de *Lara com. vit. hom. cap. 26. num. 20. par. 5. tr. 2. ref. 12.*

Quot testes requirantur ad damnandum Cardinalem

An possint delicto ante Cardinalatum commissis concurrere ad Collegium

Quae poena sitat Cardinalem offendens?

Cardinalis iudex an recusari possit?

Cardinales non possunt sanguinem mittere sine licentia Papae.

Cardinales.

Debent esse septuaginta.

Ex omni natione.

30. Cardinales ex omni natione sunt eligendi, ut tradit Sixtus V. in Constit. *Postquam*. Ratio est, ut ait Cucchus *instit. can. libr. 2 tit. 4. num. 112.* quia unaquaqueque natio suum debet habere patrem tutelarem, qui lingua, morum, & negotiorum peritus, in rebus contingentibus imploratis subsidium ferat. Notat autem Garzias *de nobil. Hispan. gloss. 48. §. 3. num. 54.* ex D. Anton. Cardinales convenientius assumi de terris Ecclesie, quia sunt liberiores in ferendo suffragio *pur. §. tr. 2. ref. 18.*

Et presbyteri quidem annorum triginta, Diaconi vero viginti duorum.

Potest tamen Pontifex dispensare.

31. Cardinales Presbyteri de jure ordinario secundum Manfredum *de Cardin. decis. 241.* debent esse illius aetatis, quae requiritur in Episcopis. Haec autem ex cap. *cum in cunctis, de elect.* est triginta annorum. Diaconi vero ex constitut. Sixti V. debent esse aetatis 22. annorum, ita ut infra annum Ordinem Diaconatus suscipere possint. Caeterum Summus Pontifex potest creare Cardinales minores aetate, ut experimur, & probat Paleotus *de Sacro Consi. part. 7. quast. 4.* Nam ex Platina apud Mosconium *de maiest. milit. Eccl. libr. 5. part. 1. cap. 6.* Greg. XI. minor 10. annis fuit ad Cardinalatum assumptus. Et ex Henrici, *lib. 10. c. 27. num. 4.* Papa noviter electus creat in Cardinalem cognatum, quamvis minorem, & alios, quorum insignem nobilitatem, & indolem judicat Ecclesiae profuturam, *part. 5. tr. 2. resol. 19.*

CARDINALES. In eligendo Pontificem.

Electio Papa semper spectat ad Cardinales.

32. Electio Pontificis secundum aliquos tunc spectat ad Cardinales, quando Sedes vacaret per obitum, vel renunciationem: si vero vacaret, quia in Concilio Papa deprehensus in haeresi deponeretur, aut ejus electio irrita declararetur, tunc spectaret ad Concilium. Quia cui data est potestas auferendi, videtur data facultas etiam conferendi ex lege nemo, qui condemnare, *ff. de regulis juris in 6.* Et praeterea quia ideo electio Papae devoluta fuit ad Cardinales, quia difficile erat singulis vicibus convocare

Concilium, quae ratio cessat convocato Concilio. Vide Cucchum *instit. can. libr. 2. tit. 4. num. 30.* Sed magis placet opinio Albani *de Cardin. quast. 35.* quod electio Pontificis in nullo casu pertineat ad Concilium: Nam ubi iura non distinguunt, neque nos debemus distinguere. Neque potest Concilium hanc facultatem a Cardinalibus auferre sine consensu Summi Pontificis, quia a Summo Pontifice illam habuerunt consentiente Concilio, ut patet in cap. *licet, & in cap. ubi periculum, de elect. in 6.* Posset tamen ex justa causa ad tempus auferre, si vimirum Pontifex ob haeresim esset depositus, & Cardinales essent criminis participes, vel aliter suspecti, aut crederetur oriturum schisma, aut magnam Ecclesiasticam pacis perturbationem, *p. 5. tr. 2. resol. 73.*

Et nunquam ad Concilium. Nec concilium potest hanc facultatem a Cardinalibus auferre. Sed tantum ad tempus differre ex iusta causa.

33. Dubitabatur olim, an Cardinales, quibus galerus, & Cardinalatus insignia tradita non sint, aut non clausum sit os vel clausum quidem fuerit, sed non apertum, in electione Pontificis suffragium habeant. Sed hodie opinionem affirmativam declaravit Pius V. suo peculiari decreto die 26. Januarii 1571. ut observat Lavorius, *tit. 3. cap. 3. num. 16.* & Gregor. XV. in Bulla *de caeremoniali, Idus Martii 1622. part. 5. tract. 2. resol. 74.*

Habent autem suffragium, etiam si insignia non habuerint.

34. Mortuo Papa, Cardinales praesentes, priusquam conclave adeat, expectare debent decem dies, ut interim veniant Cardinales absentes a Curia ex cap. *ubi periculum, de elect. in 6.* Non tamen ulterius, quamvis distantia eorum a Urbe decem dierum itinere mensurari non possit. Ita Albanus *de Card. quast. 13.* contra Manfredum *de Card. decis. 266 part. 5. tract. 2. resol. 76.* Quod si Cardinales praesentes infra decem dies a morte Pontificis novum eligerent, ipsique essent duae omnium partes, electio esset valida; quia in cap. *ubi periculum*, dicitur, nihil opponi posse, si Pontifex eligatur suffragiis duarum partium. Et si illi praesentes fuissent, nihil eorum contradictio valuisset. Ita Lavorius *tit. 4. cap. 7. num. 4.* contra Albanum *de Card. quast. 14. p. 5. tr. 2. ref. 75.*

Cardinales non debent adire conclavem ante decem dies a morte Pontificis. Sed si inter duae partes Papae eligerent, valida foret electio.